

Granskning av leverantörsregister och -utbetalningar

Solna kommun

November 2020

1

Sammanfattande
bedömning och
rekommendationer

Sammanfattande bedömning

På uppdrag av Solna stads revisorer har PwC granskat den interna kontrollen i hantering av leverantörsregister/-utbetalningar samt följsamhet till avtal.

Granskningen visar att staden har rutiner/kontroller för hantering av leverantörsregister- och utbetalningar men att det finns vissa brister i att säkerställa fullständigheten i kontrollerna. Utifrån detta görs bedömningen att kommunstyrelsen inte i alla delar har en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörsregister/-utbetalningar inkl. följsamhet till avtal.

Uppföljning av de sex revisionsfrågorna presenteras kortfattat nedan:

1. Finns det rutiner för initial och löpande kontroll av leverantörer?

Bedömningen är att det finns rutin för initial och löpande kontroll av leverantörer, och dessa synes fungera. Under granskningsperioden har t.ex. inga utbetalningar till bluffföretag gjorts. Det bedöms dock finnas en risk i att det finns ett så stort antal anställda med behörighet att lägga upp/ändra leverantörsdata. Dessutom saknas en kontroll som säkerställer att en komplett fil skickas till Inyett, vilket är det företag som utför löpande kontroll av stadens anlitade leverantörer.

2. Finns det rutiner för att följa upp ändringar av fast data?

Bedömningen är att det saknas rutin/kontroll för att följa upp ändringar av fast data. Däremot skapas en logg över alla upplägg/ändringar som görs av leverantörsdata och på förekommen anledning skulle det i efterhand vara möjligt att följa upp vem, när och vad som ändrats.

3. Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsregistret är fullständigt och aktuellt?

Enligt stadens rutin ska en kontroll av leverantörsregistret göras minst en gång per år men någon sådan kontroll har inte gjorts under de senaste åren.

4. Finns det en aktuell attestförteckning som stämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?

Bedömningen är att det finns aktuella attestförteckningar för samtliga nämnder. Attestförteckningarna bedöms, utifrån genomförd verifiering, överensstämma med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet.

5. Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsfakturor kontrolleras mot överenskomna villkor/avtal samt är attesterade i enlighet med gällande attestregler och attestförteckning?

Bedömningen är att det finns rutiner som säkerställer att leverantörsfakturor kontrolleras mot överenskomna villkor/avtal samt är attesterade i enlighet med gällande attestregler. Under 2020 har ett projekt påbörjats för att införa elektronisk handel i staden vilket, om systemet används, kommer att innebära att en del av kontrollerna sker automatiskt (såsom t.ex. priskontroll). Verifieringen gjordes i allt väsentligt utan anmärkning. I två fall noterades dock att ett för lågt pris hade fakturerats i förhållande till avtal. Detta hade inte uppmärksammats av attestanterna. Avvikelserna uppgick inte till något väsentligt belopp.

6. Finns det rutiner och system som säkerställer att utbetalningar sker av två i förening?

Bedömningen är att det inte finns rutiner och system som säkerställer att utbetalningar sker två i förening. Det bedöms finnas en risk kopplat till möjligheten att ändra i utbetalningsfilen.

Enligt de uppgifter som framkommer vid granskningens avslutande har ett antal åtgärder planerats med anledning av noterade brister, bl.a. ses hanteringen av betalfilen över.

2

Syfte, avgränsning
och
bedömningsskala

Syfte, avgränsning och bedömningskala

Granskningens syfte är att granska om kommunstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörs-register/-utbetalningar inkl. följsamhet till avtal. För granskningen har sex revisionsfrågor formulerats:

1. Finns det rutiner för initial och löpande kontroll av leverantörer?
2. Finns det rutiner för att följa upp ändringar av fast data?
3. Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsregistret är aktuellt?
4. Finns det en aktuell attestförteckning som stämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?
5. Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsfakturor kontrolleras mot överenskomna villkor/avtal samt är attesterade i enlighet med gällande attestregler och attestförteckning?
6. Finns det rutiner och system som säkerställer att utbetalningar sker av två i förening?

Granskningen avgränsas till kommunstyrelsen när det gäller den centrala hanteringen i övrigt omfattas samtliga nämnder.

Den bedömningskala som används för respektive revisionsfråga presenteras nedan:

Bedömningskala

= Uppfyllt/Godkänt

= Delvis uppfyllt/Inte helt godkänt

= Ej uppfyllt/ Ej godkänt

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier av relevanta rutiner, riktlinjer och policys, kvantitativ dataanalys av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar samt kompletterande intervjuer. Stickprovskontroller har gjorts av att leverantörsfakturor kontrolleras mot överenskomna villkor/avtal samt är attesterade i enlighet med gällande attestregler och attestförteckning.

3

Iakttagelser

1. Finns det rutiner för initial och löpande kontroll av leverantörer?

Det bedöms finnas rutiner för uppläggning av nya leverantörer samt löpande kontroll av leverantörer. Rutinerna finns dokumenterade. De rutiner/arbets sätt som har beskrivits under granskningen stämmer dock inte helt överens med de rutiner som finns dokumenterade.

I staden finns ett tjugotal anställda som har möjlighet att lägga upp leverantörer samt göra ändringar av fast data. Anställda med denna behörighet finns på alla förvaltningar. Enligt erhållen rutinbeskrivning är det "endast behöriga personer på KS kontor som har rätt att registrera nya leverantörer för fakturor i leverantörsportalen och ändra uppgifter för befintliga. För upplägg av nya leverantörer avseende manuella utbetalningar (utanordningar) finns en eller flera behöriga per förvaltning". Det är dock samma behörighet som tilldelas oavsett om det gäller leverantörer i leverantörsportalen eller manuella utbetalningar. Enligt intervju är det i huvudsak en person (på KS) som gör alla upplägg/ändringar av leverantörer, det finns dock inget som hindrar övriga med behörighet att göra motsvarande förändringar. Enligt intervju pågår ett arbete med att se över om det verkligen behöver finnas så många användare med denna höga behörighet men att antalet trots allt endast kan minskas med enstaka personer. Personer med behörighet att lägga upp leverantörer samt göra ändringar av fast data ska inte ha möjlighet att utföra några andra steg fakturaprocessen.

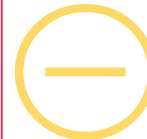
När det inkommer en faktura från en ny leverantör får staden en indikation om detta. Enligt den rutin som beskrivits granskas fakturan avseende organisationsnummer, momsregistreringsnummer, F-skatt, konto för utbetalning, bolagsform och så vidare. När kontrollen är genomförd och godkänd, läggs leverantören manuellt upp. Fakturor från den upplagda leverantören kommer från och med den tidpunkten att registreras enligt de angivna uppgifterna och går direkt in i stadens fakturaflöde.

En kontroll mot Inyett (system för leverantörskontroll) görs även i samband med att stadens dagliga betalningsfil skickas till banken. Återkoppling från Inyett sker om det finns avvikelser i betalningsfilen (som exempelvis utbetalning till blufföretag, betalning till inaktiva giron, dubbelbetalningar eller betalning till leverantörer som saknar F-skatt). Staden har då möjlighet att stoppa felaktiga/avvikande betalningar i filen samt vidta ytterligare åtgärder (som t ex spärra leverantörer, göra ytterligare kontroller). I granskningen framkommer dock att filen till Inyett skickas separat, d v s teoretiskt så skulle filen kunna ändras innan den skickas. Filen är inte krypterad. Någon efterhandskontroll för detta uppges inte finnas.

Utifrån iakttagelserna ovan bedöms det finnas rutin för initial och löpande kontroll av leverantörer och dessa synes fungera. Under granskningsperioden har t.ex. inga utbetalningar till blufföretag gjorts. De rutiner som finns dokumenterade stämmer dock inte helt överens med nuvarande arbets sätt och behöver uppdateras.

Det bedöms även finnas en risk med att det finns ett så stort antal anställda med behörighet att lägga upp/ändra leverantörersdata. Dessutom saknas en kontroll som säkerställer att en komplett fil skickas till Inyett.

Enligt de uppgifter som framkommer vid granskningens avslutande har ett antal åtgärder planerats med anledning av noterade brister, bl.a. ska betalningsfilen splittas direkt så att samma fil säkert går till Inyett.

	Iakttagelser	Bedömning
<p>2. Finns det rutiner för att följa upp ändringar av fast data?</p>	<p>Det finns ingen rutin/kontroll för att följa upp ändringar av fast data. Däremot finns det en logg över alla upplägg/ändringar som görs och på förekommen anledning skulle det i efterhand vara möjligt att följa upp vem, när och vad som ändrats.</p>	
<p>3. Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsregistret är fullständigt och aktuellt?</p>	<p>Enligt erhållen rutin ska en kontroll av hela leverantörsregistret göras minst en gång per år. Enligt intervju görs detta regelbundet men inte så ofta som varje år.</p> <p><i>Verifiering</i> En genomgång har gjorts av stadens leverantörsregister. Kontroll har gjorts av bland annat dubletter, fullständiga organisationsnummer, förekomst av s.k. blufföretag, betalningsvillkor, aktiva PG/BG. Utifrån genomgången bedöms leverantörsregistret endast delvis vara fullständigt och aktuellt. Ett antal leverantörer har t ex lagts upp utan organisationsnummer, däremot finns momsregistreringsnummer (i vilket organisationsnumret ingår).</p> <p>Utifrån iakttagelserna ovan bedöms det endast delvis finnas rutiner som säkerställer att leverantörsregistret är aktuellt. Enligt stadens rutin ska en kontroll av leverantörsregistret göras minst en gång per år men någon sådan kontroll har inte gjorts under de senaste åren.</p>	
<p>4. Finns det en aktuell attestförteckning som stämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?</p>	<p>Attestbehörigheterna utses årligen av nämnd och läses in i ekonomisystemet av två ekonomer på stadsledningskontoret. Ändringar/nyupplägg under året görs genom blankett och hanteras av samma ekonomer. Inga ändringar av attestbehörigheter kan således göras på förvaltningarna.</p> <p><i>Verifiering</i> Attestförteckningar har inhämtats för samtliga nämnder. Inhämtade förteckningar har genom stickprov stämts av mot registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet. Stickprovet genomfördes utan anmärkning.</p> <p>Utifrån iakttagelserna ovan bedöms det finnas aktuella attestförteckningar för samtliga nämnder. Attestförteckningarna bedöms, utifrån genomförd verifiering, överensstämma med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet.</p>	

5. Finns det rutiner som säkerställer att leverantörsfakturer kontrolleras mot överenskomna villkor/avtal samt är attesterade i enlighet med gällande attestregler och attestförteckning?

Stadens rutiner för kontroll av ekonomiska transaktioner framgår av följande dokument:

- Attestreglemente
- Anvisning till attestreglemente

Av dokumenten ovan framgår vilka kontroller som ingår i de olika attestmomenten, bland annat att säkerställa att pris och betalningsvillkor är korrekta (granskare) och att inköp är gjort på giltigt avtal (beslutsattestant).

Det framgår även att alla attestanter (granskare/mottagare/besluts) ska skriva på en ansvarsförbindelse kopplat till behörighet i ekonomisystemet. Detta har dock inte kontrollerats inom ramen för denna granskning.

Dokumenterna innehåller även detaljerad information om bland annat jäv, integritet och ansvarsfördelning.

Minst en gång per år skickar redovisningsenheten ut underlag från attestregelverket på beslutsattestanter, ersättare och koderna till ekonom på respektive förvaltning. Underlagen ska kontrolleras mot nämndens attestförteckning.

Under 2020 pågår ett projekt med att införa elektronisk handel i staden, och initialt görs detta på barn- och utbildningsförvaltningen som svarar för en majoritet av de inköp av varor som görs i staden. Vid beställning i inköpssystemet godkänns ett inköp av behörig beställare samt av behörig beslutsattestant redan vid beställning. Av beställningen framgår vilken mängd som ska levereras och till vilket pris. När leveransen är godkänd går fakturan direkt till betalning om inga villkor har ändrats i förhållande till beställningen. Den beslutsattest, som görs vid beställningen, fyller därmed kontrollbehovet och ingen ny kontroll behöver göras av fakturan. Om levererad mängd eller pris avviker från beställning kommer fakturan att gå i det normala attestflödet för ytterligare en kontroll innan den betalas.

Verifiering

I granskningen har fakturer för åtta leverantörer kontrollerats för att säkerställa att attestanterna genomfört erforderliga kontroller i samband med attest. Sammanlagt har 17 fakturer granskats till ett värde av ca 34 miljoner kronor avseende socialnämndens, omvårdnadsnämndens, tekniska nämndens och kommunstyrelsens verksamhet.

För två fakturer från en leverantör hade ett för lågt pris fakturerats per köpt tjänst. Detta synes inte ha uppmärksammats av attestanten. Avvikelsen uppgick inte till något väsentligt belopp. För ytterligare en leverantör hade ett för lågt belopp fakturerats för en av de köpta tjänsterna i en granskad faktura. Inte heller detta synes ha uppmärksammats av attestanten. Inte heller denna avvikelse uppgick till något väsentligt belopp.

Kontrollmål	Iakttagelser	Bedömning
<p>6. Finns det rutiner och system som säkerställer att utbetalningar sker av två i förening?</p>	<p>Det finns dokumenterade rutiner för hur utbetalningsfilen ska hanteras. Det är i huvudsak två anställda i staden som hanterar utbetalningsfilen. Dessa två anställda innehar inte någon annan roll i flödet (dvs kan inte lägga upp/ändra leverantörer/attestanter eller attestera).</p> <p>Utbetalningsfilen, som tas fram från ekonomisystemet, är inte krypterad och skulle kunna ändras innan den skickas till banken (samt ändras innan den skickas till den efterhandskontroll som görs av Inyett, se kontrollfråga 1). Någon efterhandskontroll för se se om ändringar gjorts i utbetalningsfilen uppges inte finnas. Enligt intervju finns det inte möjlighet att lägga till rader i utbetalningsfilen däremot att ändra befintlig data (exempelvis belopp eller mottagare).</p> <p>Utifrån iakttagelserna ovan bedöms det inte finnas rutiner och system som säkerställer att utbetalningar sker två i förening. Det bedöms finnas en risk i att det finns möjlighet att ändra i utbetalningsfilen. Någon efterhandskontroll för se se om ändringar gjorts i utbetalningsfilen uppges inte finnas.</p> <p>Enligt de uppgifter som framkommer vid granskningens avslutande har ett antal åtgärder planerats med anledning av noterade brister, bl.a. ska ses hanteringen av betalningen över så att den hanteras på ett säkert sätt.</p>	

Stockholm 2020-11-18

Anders Hägg
Uppdragsansvarig

Sofia Nylund
Projektledare